čių (70–85 cm gylio) rasti suardyti smėlių ir žvyrų sluoksniai, daugiausia su XIX–XX a. II p. datuojamais radiniais ir pavienėmis XVII–XVIII a. datuojamomis buitinės keramikos šukėmis. Žvalgymų metu centrinėje trasos dalyje apie 60 cm gylyje rasta akmens girnapusės dalis (2 pav.), tranšėjos ŠV dalyje rasta mūrinė konstrukcija, kuri buvo palikta *in situ*.

29A–1 M. Daukšos Street

In 2023, exploratory excavations comprising 1 test pit (1.5 m^2; Fig. 1) and a field survey of a 12-m-long utility trench (5 m^2) were carried out at 29A–1 M. Daukšos Street in Kaunas. They revealed that the cultural layer may have formed in the 17th–21st centuries. In test pit 1, a layer of grey sand with charred inclusions (40–50 cm thick) and 18th-century finds (household pottery and glass shards) was recorded from a depth of 85–90 cm. From a depth of 1.3–1.35 m, a layer of blackish grey sand (30–70 cm thick) was recorded, with finds spanning the 17th–18th centuries (household pottery and glass shards). The survey identified mixed deposits with a few isolated finds from the 17th–20th centuries (Fig. 2).

Pavel Vutkin

Gimnazijos gatvė 3

2023 m. Kauno senamiesčio (UK 20171) ir pastatų komplekso (UK 29871) teritorijose, Gimnazijos g. sklype 3, buvo vykdyti detalieji tyrimai, kurių metu ištirtos 22 perkasos, bendro 1103 m^2 ploto. Prieš detaliuosius tyrimus 2023 m. I. Kaminskaitė sklype atliko žvalgomuosius tyrimus, kurių metu 25–50 cm gylyje aptiktas XX a. grindinys, iki 1,4–2,5 m gylio fiksuoti XIX–XX a. sluoksniai (XIX a. medinių sandėliukų liekanos), o žemiau – 10–30 cm storio XVII a. pabaigos–XVIII a. horizontas (žr. p. 268–271). 2011 m. Gimnazijos g. 3 vykdyti žvalgymai, kurių metu fiksuoti XX a. suardyti sluoksniai ir aptiktas XX a. I pusės akmenų grindinys (*ATL 2011 metais*, 2012, p. 636). 2019 m. sklype atlikti žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai bei fiksuotas apie 2,8 m storio kultūrinis sluoksnis, kurio atskiri horizontai datuojami nuo XVI a. II pusės–XVII a. vidurio iki XX a. (*LIIR*, f. 1, b. 9643).

2023 m. sklype pirmiausia pašalintos buvusios dangos, žemiau jų atidengtas iš dalies išlikęs XX a. netašytų akmenų grindinys. Jis užfiksuotas ir demontuotas, o tada mechanizuotai pašalinti 1–1,4 m storio viršutiniai, nevertingi XIX–XX a. sluoksniai. Š ir Š–R dalyse atidengtos medinės konstrukcijos – XIX a. čia stovėjusių medinių sandėliukų liekanos. Žemiau jų, o likusiose ištirto ploto dalyse po XIX–XX a. sluoksniais pasiektas archeologiškai vertingas XVII–XVIII a. horizontas su šio laikotarpio radiniais. Sklypo V dalyje žemiau šio sluoksnio, apie 1,5–1,8 m gylyje, pasiektas įžemis. Kadangi yra žinoma, kad ši teritorija nuo XVII a. priklausė dominikonų vienuoliams, galima daryti prielaidą, jog čia greičiausiai buvo vienuolyno daržai arba sodai, todėl intensyvi ūkinė veikla nebuvo vykdoma. O ištirto ploto Š dalyje, maždaug nuo 2–2,5 m gylio, pasiektas XVI a. II pusės–XVII a. vidurio durpingas sluoksnis su medienos liekanomis (1 pav.). Jis buvo apie 1 m storio su gausiais buitinės ir statybinės keramikos radiniais. Panašu, jog šioje vietoje yra buvusi dauba, kurį tęsėsi toliau Š kryptimi už tirto sklypo ribų. Įžemis čia pasiektas maždaug 3,5 m gylyje.

Sklypo Š dalyje, pašalinus apie 20–40 cm storio piltinį XX a. II pusės sluoksnį, atidengti fragmentai arkinio pamato, kuris mūrytas iš rausvos spalvos 26–27x13–14x6–7 cm dydžio plytų bei 19–27x15–24x10–19 cm dydžio

akmenų, rištų kalkių skiediniu. Pamato aukštis – apie 1–1,2 m. Žemiau jo prasideda XIX a. sluoksnis, tad pamato fragmentas datuojamas laikotarpiu, ne ankstesniu nei XIX a. Žemiau tirtas XVIII a. sluoksnis, o po juo vėl pasiektas XVI a. II pusės–XVII a. vidurio durpingas sluoksnis su medienos liekanomis – buvusios daubos užpildas.

Sklypo R dalyje, apie 1,2 m gylyje, aptiktas dar vieno statinio fragmentas. Tai dalis pamato ir krosnies liekanos. Ši struktūra stipriai pažeista įvairių XX–XXI a. vykdytų kasimo ir inžinerinių tinklų tiesimo darbų metu. Ji stratigrafiškai datuota XVIII a. laikotarpiu. Šalia šio pamato, apie 1,5 m gylyje, maždaug 5 m^2 plote, atidengtos vienalaikio netašytų akmenų grindinio liekanos. Į V nuo grindinio bei pamato ir krosnies liekanų aptiktos dviejų statinių liekanos. Jos vienalaikės, datuojamos XVIII a. II puse–XIX a.

1 pav. Sklypo ŠR dalies stratigrafija. P. Vutkino nuotr.

Fig. 1. SE section of the site.

2 pav. Sklypo V dalyje atidengtas XVIII a. pamatų fragmentas. P. Vutkino nuotr.

Fig. 2. Partial 18th-century foundations unearthed on the W side of the site.

Prie šių pamatų fiksuotos medinių konstrukcijų liekanos, todėl tikėtina, kad aptiktos struktūros priklausė ūkinės paskirties mediniams statiniams.

Sklypo PV dalyje, apie 40–70 cm gylyje, aptiktas dar vienas pamatas (2 pav.). Jis apie 10 m ilgio R–V kryptimi, maždaug 0,9–1 m pločio ir apie 1,2–1,6 m aukščio. Š kryptimi tęsiasi link prie J. Jablonskio gatvės stovinčio pastato, o V jungėsi su tvora esančio prie J. Jablonskio gatvės. Galima daryti prielaidą, jog aptiktas pamatas ir dabartinės tvoros pamatas praeityje priklausė vienam pastatui, kurį

nugriovus ant dalies jo pamatų pastatyta sklypo tvora. Pamatas įgilintas į įžemį, stratigrafiškai datuotas XVIII a. Vertinimo tarybos sprendimu šis pamatas yra pripažintas pastatų komplekso (UK 29871) teritorijos vertingąja savybe ir negali būti demontuotas ar kaip nors kitaip pažeistas.

3 Gimnazijos Street

In 2023, 22 trenches covering a total area of 1,103 m^2 were excavated at 3 Gimnazijos Street in Kaunas. First, a 20th-century cobblestone pavement was discovered under the asphalt. The layers from the 19th and 20th centuries extended to a depth of 1–1.4 m. Below, a horizon dating to the 17th–18th centuries was reached, followed by the natural layer. A peaty layer containing wood remains was found only in the N part of the site, below the 17th- to 18th-century horizon. The peaty layer, dating to the second half of the 16th–mid-17th century, reached a depth of 3.5 m (Fig. 1). In addition, the site revealed partial structures dating to the 18th–19th centuries (Fig. 2).

Pavel Vutkin

Rotušės aikštė 15

2023 m. lapkričio–2024 m. vasario mėnesiais Kaune, Rotušės g. 15, buvo atlikti detalieji tyrimai, kurių metu greta rotušės pastato buvo ištirtos 4 perkasos, bendras plotas 351 m^2. Archeologinių tyrimų medžiaga apie Kauno rotušę yra labai skurdi ir sunkiai pasiekiama. Pirmieji tyrimai atlikti 1933 m., kai prof. E. Volteris ieškojo Kauno pilį su rotuše galbūt jungiančio požemio. Tyrimų metu greta pastato Š dalies buvo aptiktas požeminis nuotekų rezervuaras (*latrine*) (Pilypaitis A. *Kauno rotušė. Lietuvos TSR architektūros paminklai*, t. II. Vilnius, 1961, p. 34–36). XX a. 7 dešimtmetyje, restauruojant pastatą, daugelis darbų buvo vykdyti nedalyvaujant archeologui arba apsiribojo tik vykusių darbų stebėjimu. K. Mekas 1965 m. ir 1967 m. atliko archeologinius tyrimus Kauno rotušės aikštėje. Rotušės pastato P pusėje seniausias XIV a. pabaigos–XV a. kultūrinis sluoksnis aptiktas 1,2–1,4 m gylyje. Virš jo fiksuotas piltinis 40–60 cm storio maišytas gruntas, suformuotas rotušės statybų metu. 1973 m. K. Mekas Rotušės aikštėje aptiko 8 XV–XVI a. vaško lydymo krosnis (Žalnierius A., Balčiūnas D. Industrial sites in city centres. The 16th-century wax factory in Kaunas, *A hundred years of archaeological discoveries in Lithuania*. Vilnius, 2016, p. 488–497).

Perkasa 1 tirta greta rotušės pastato Š sienos (135 m^2). Iškart po tašytų akmenų grindiniu atidengti 40–70 cm pločio betoniniai pamatų tvirtinimai, manoma, kad jie įrengti XX a. 7–8 dešimtmečiais. Nesuardytas kultūrinis sluoksnis fiksuotas tik tirtos perkasos Š pakraštyje, apie 0,5–1 m pločio atkarpoje. Čia 0,8–1,2 m gylyje tirtas 10–20 cm storio tamsiai pilkas kiek žvyringas gruntas su pavieniais gyvulių kaulais ir XV–XVI a. buitinės keramikos šukėmis. Virš šio horizonto glūdėjo tik archeologiškai nevertingi maišyti sluoksniai. Po tamsiai pilkos spalvos gruntu apie 1–1,4 m gylyje pasiektas molingas smėlis – įžemis. Jis stipriai pažeistas įvairių XX a. II pusės–pabaigos inžinerinių tinklų tiesimo darbų metu. O perkasos P dalyje, prie rotušės pamatų, 2–2,5 m pločio atkarpoje tirti tik permaišytos struktūros sluoksniai, suformuoti pamatų tvarkybos arba remonto darbų metu. Nustatyta, kad jie tęsiasi iki 3,5 m gylio. Perkasos 1 centrinėje dalyje atidengtas 4,5 m ilgio ŠV–PR kryptimi ir 3,6 m pločio ŠR–PV kryptimi mūrinis skliautinis rūsys (1 pav.). Jis datuotas XVI a. pabaiga–XVIII a. I puse.